

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Szomaházy István

Cím: Felesleges fogak

Forrás: Magyarország

Bn
(Hely)

1923. 1. 21.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy 308

Hely

Idő "1923"

Személy

Hely 308 "1923"

Székesfővárosi házi nyomda 1923

Felesleges fogak

Hetek óta olvasom a hirdetést, melyben ékszerészek, ódondászok s egyéb észak és ászak közhírré teszik, hogy a legmagasabb árat hajlandók fizetni használt fogaikért igen t. ügyfeleiknek. Micsoda fogakról van itt szó? A vendég-fogait adja el a t. ügyfeleknek az a része, melyet egyéb értéktárgyaitól már régen megfosztott a nyomorúság? Vagy a saját, ép fogait huzatja ki, hogy egy-két napi élelemhez jusson! Megvallom, hogy már az a gondolat is megfordult fejemben, hogy talán a halottak fogait bocsátják áruba. Borzongva olvastam a hirdetést (rettenetes elgondolni, hogy valaki egy sírba nyugvó ember fogait valójában a marhahúst), míg végre ma, egy szakember jóvoltából megtudtam, hogy nem ilyen kísérteties tranzakció lappang a fura hirdetés mögött.

Az ékszerész, akit meginterpelláltam, elmondta, hogy a polgári közönség, mely jóideig hatszemélyes ezüst- és aranyeszközeiből, apró, hosszú éveken át összekuporgatott ékszeresekéből élt, ma már nem fordul meg a drágaköves boltokban, mert az utóbbi években teljesen kifogyott a készleteiből. A kis filisztereknek akiket a rohanó élet elgázolt, nincs már eladnivalójuk, a gazdagok pedig, akik régi, családi ékszereket pompás arany- és ezüstkészleteket tartogatnak odahaza, nem szorulnak a zefféle kótyavetyére, a szeméremesen besurranó asszony, aki selyempapírba burkolt függőcskáját kínálja eladásra, az elkeseredett férfi, aki végső szükségében legszentebb holmijától arany jegygyűrűjétől válik meg, ma már ismeretlen alakok a kis boltocskákban, melyeknek apró, műszeres asztalkája mellett a púpos kis ékszerész a nyomorúságtól a maga kis hasznocskáját kikalapácsolja. Pedig az ékszereknek soha olyan árak nem voltak mint mostanában. Két nap óta viharos hossz van az ékszerpiacon: a tiszta briliáns karátját, mely a hét

elején még négyszázezer koronába került, ma nem adják félmillió alul, a kis köveké 60—80.000 koronáról 100, sőt 120 ezerre ugrott. Gyöngy egyáltalában nem kerül a piacra; nem adják el, de nem is veszik, mert az árak jóformán megfizethetetlen. A régi, elegáns asszonyok inkább nem esznek, semhogy collierjüktől vagy egyéb gyöngyeiktől megváljanak, az újak, az úgynevezett „barátnők“, akik hajdanában előszeretettel vitték barátjukat az ékszeresboltok kirakatai elé, régóta nem reflektálnak az ilyen ajándékokra, mert tudják, hogy ilyesmit a leggavalerább sibertől, árufelhalmozótól s egyéb kalandortól is hiába követelnének. A „barátnők“ (de szeretném kicsit megszorogatni a nyakát annak a pesti terminologusnak, aki a Petőfi barna babájának elnevezését az erkölcsi mócsárba átvitte) megelégszenek a mutatós szőrmével, az autóval, a nagy szállodák éttermével, a még mindig imponáló huszonötteres bankjegyekkel, melyek magukban is elegendők bizalmas barátnők megpukasztására. Méregdrága a színes kő is: a smaragd karátja (minősége szerint) 20—400.000, a rubiné 20—50.000 korona. A zafír már aránylag olcsó: 3-tól 20.000 koronáig annyit kap az ember, amennyit akar. A kis-pénzüek tehát nem drágakövekbe fektetik a vagyonkájukat, hanem inkább részvényekbe, ahol nagyobb chance-ai vannak a nyereségnek. Ma már nem igen mehetünk egy állomást a villamoson, hogy ártatlan női ajkáról Liptákot, a Mütrágyát ne hallanók emlegetni: oly természetesen mondják ezt, mintha párizsi parfüm-ről volna szó. Öreganyjuk kifutott volna a szobából, ha valaki ezt a csunya szót említette volna előtte. A tőzsde lépcsőjén a minap láttam egy fiatal leányt, aki egy csinos, fiatal úr fölébe suttogott valamit; a szeme fénylett, az arca kipirult, mindenki azt hitte volna, hogy egy szerelmi vallomásra ad választ; a szavakból azonban, melyeket véletlenül meghallottam, arra kell következtetnem, hogy aligha lehetett szó szívbéli ügyről, mert

a szende hajadon ezt mondta a daliás ifjunak:

— Szerintem Goldberger és Ruggyanta!

Sokat fecsegek itt össze-vissza, pedig voltaképp a fogakról akarok beszélni, melyek újabban annyira belekapcsolódtak az üzleti forgalomba, hogy ma már alig van ujság, melynek hátulsó oldalain ne szerepelnének. Megtudtam, hogy a szükségben lévő emberek azért adják el a vendég-fogait, mert mind-egyikben egy vékony platina-huzal van, ami feltétlen értéket reprezentál, hiszen a platina gramja 8000 korona. A vevő szétfőri a fogat s a nemes ércet hozza forgalomba. De sokan vannak, akik békebéli aranyfogait bocsátják áruba; egyetlen aranyfog körülbelül egy gram tizennégy karátos aranyhoz felel meg, ezért pedig 1400 koronát fizet az ékszerész. Miért reprezentál tehát egy egész fogsor, vagy az a tömör aranyhíd, mely a fogakat egybekapcsolja? Egy-egy valamirevaló garnitúrából az egész család heteken keresztül fedezheti a háztartás költségeit. Mikor az ékszerkereskedő mindezt elmagyarázta nekem, egy finom, simára beretvált öregúr jött be az üzletbe s pedáns óvatossággal vett ki egy csomagocskát a kiskabátja zsebéből. A kiskabát egy gondosan kikefält, de kopott redingót volt, melynek kivágásából a régi világ tiszteletreméltó, fekete nyakkendője feketélt ki. Az öregúr kibontotta a csomagot: öt tompafényű aranyfog volt benne.

— El akarom adni, mondta kissé zavartan, mert bántotta, hogy idegen ember is jelen van a beszélgetésnél.

Megalkudtak hétezer koronába, melyet a márkikülső aggastyán egy életet kiszolgált pénztárcába helyezett el, aztán mosolyogva rágyújtott a régi hordárok kedvenc szivarjára: a rövidre, melyet a kincstár, némi nagyzóval, vegyes külföldnek nevez.

— Minek a fog? — mondta szeliden — mikor úgysem adhatok dolgot neki! Tessék elhinni, hogy a szememet is eladnám, ha lehetne, nem nagy öröm, ha vénségükre a mai világot látják.

Szomaházy István